

er den eneste Vej, der i saa Fald er at gaae. Forslaget under Nr. 3 skal jeg lade staae til Afstemning, og jeg skal selv stemme for det, da dets Vedtagelse ikke vil medføre nogen- som helst Forhindring for Lovens Udkommen. Der kan være Tvivl, om det behøves, men for at have denne Tvivl anseer jeg det for rigtig, at Forslaget vedtages. Foraaibid altsaa Forslaget under Nr. 2 vedtages, vil jeg — og jeg skal tilraade Andre at gjøre det Samme — stemme mod Forslagene under Nr. 1 og 5.

Holstein: Efter min Udtalelse i den foreliggende Sag ved første Behandling kan jeg dog ikke lade den blive sluttet nu, uden at tage Ordet endnu engang, saameget mindre som jeg ikke opnaaede at faae det ved anden Behandling, skjøndt jeg havde begjært det. Jeg beder derfor det høie Thing tilgive, naar jeg et Dieblik gjør Krav paa dets Tid, for at klare min Stilling til Lovudkastet og omtale de Betragtninger, som det forekommer mig, at denne Sags Behandling rigelig giver Anledning til. Det er en gammel Kjendsgjerning, at Intet sætter Menneskene saameget og saa stærkt i Bevægelse som Alt, hvad der ikke blot er, men kun berører Troessager, og det er vist ogsaa deri, at vi maae søge Grunden til, at denne Sags Forhandling ved de foregaaende Behandlinger er gaaet i den Retning, som vi have seet. Jeg har fra først af udtalt, at jeg principmæssig ikke kunde gaae ind paa den Betragtning, som forøvrigt næsten eenstemmig — idag har jeg hørt, at der er en Enkelt, som i sin Betragtning af Sagen i det Hele staaer paa et lignende Standpunct som jeg — har gjort sig gjældende. — Men mine Herrer! naar jeg nu ogsaa staaer saaledes til Loven, at jeg, naar jeg betragter den principmæssig, helst vil forholde mig aldeles passiv overfor den, kan jeg dog ikke undlade at udtale, for ikke aldeles at blive misforstaaet, at jeg ingenlunde paa Grund deraf, og navnlig naar Sagen stiller sig saaledes, at haade Rigsdagen eller idetmindste Folkethinget bestemt udtaler, at det antager, at Bestemmelsen i § 75 paa Grund af Omstændighederne ikke kan komme til en saadan Udførelse, som oprindeligt var betænkt, dengang Grund-

loven blev givet, og naar det samtibigt stiller sig saaledes, at Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet udtaler, at han ikke tør indlade sig paa eller ønske at indlade sig paa noget som helst Skridt, der vil gaae i den antydede Retning af § 75, at jeg ingenlunde misfjender, at Sagen staaer paa et saadant Standpunct, at der er Spørgsmaal om, hvad man bør gjøre i dette Tilfælde, om det er Ret at forholde sig aldeles rolig, eller om man bør række Haand til at faae det foreliggende Spørgsmaal løst? — Jeg skal usorbeholdent udtale, at jeg, naar der kun er Tale om det enkelte Tilfælde fra Thyen, — der har en saa væsentlig Deel, for ikke at sige den udelukkende Andeel i denne Sags Fremkomst, — om at ordne dette alene, skulde jeg være beredt til undtagelsesviis at række Haand til at faae dette Spørgsmaal afgjort paa en tilfredsstillende Maade. Jeg troer, at den hele Maade, hvorpaa denne Sag er bleven til, den Stilling, Sagen har vilst sig at have indtaget, og den store Betydning, den hos en stor Deel af Folketirkens Medlemmer, saavel Geistlige som Lægmænd, har vundet, har et Slags Krav paa, at der tages Hensyn til den, og jeg vilde ønske, at den ved en Ordning kunde bringes til Afslutning paa en for Alle tilfredsstillende Maade. Men det foreliggende Lovforslag kan jeg ikke betragte som et særligt Forslag, der ikke vil have videregaaende Virkninger end den heromtalte. Det er ved en tidligere Behandling udtalt, at Loven, naar den blev vedtagen, vilde være saare bethningsløs, undtagen for dette enkelte Tilfælde; jeg kan ikke erkjende dette, for mig staaer det vedblivende saaledes, at Loven, naar den bliver vedtagen, som den ligger for, ogsaa vil have en meget stor Betydning for vore Kirkeforholds fremtidige Ordning. Nu er det vist — det staaer klart for mig — og jeg troer ogsaa, at det er en Tanke, de Herrer ville være enige i, at der ikke kan være Tale om at gjøre nogen Forandring med eller give forandrede Bestemmelser for den evangelisk-lutheriske Kirke, der er en reen Troessag; men det er noget Andet, naar der er Tale om den danske Folkekirk; thi saa tales der om det Forhold, der har dannet sig ved den evangelisk-lutheriske Kirkes Indførelse her i Danmark, om